

Kellel on õigus leiutist kaitsta?

[Eesti Vabariigi põhiseaduse paragrahvist 39](#) tulenevalt on **autoril** võõrandamatu õigus oma loomingule. Seega on õigus taotleda patenti/kasulikku mudelit (edaspidi: patenti) ja saada patendiomanikuks algselt alati leiutise autoril. Autori surma korral läheb patendi taotlemise õigus üle tema pärijatele või muule õigusjärglasele ([PatS § 12 lg 1](#)).

Teiselt poolt, enamus leiutisi, millele patenti taotletakse, luuakse teadusasutustes ja ettevõtetes nimelt just uusi tehnilisi lahendusi looma palgatud teadlaste ja inseneride poolt ja seega loetakse õigustatuks, et tööalased leiutised kuuluvad kas osaliselt või täielikult **tööandjale**. Paljudes riikides on tööülesannete täitmisel loodud leiutiste kuuluvus reguleeritud eraldi õigusaktidega.

Eestis on, kuni ei ole vastu võetud eraldi seadust, ka **tööülesannete täitmisel loodud leiutisele** õigus patenti taotleda autoril. Tööandja või muu isik saab patenti taotleda üksnes juhul, kui see õigus on ette nähtud töötaja töölepingus või töötaja ja tööandja vahel sõlmitud eraldi lepingus ([PatS § 12 lg 2](#)). Seega, kui nimetatud lepinguid ei ole sõlmitud, kuulub patendi taotlemise õigus autorile.

Lepingu olemasolu ja selle liigi kohta tuleb patendi saamise avalduses esitada andmed, kuigi andmete õigsust Patendiamet patenditaotluse saabumisel ei kontrolli.

Kui patent kuulub tööandjale või muule isikule, on autoril õigus saada õiglast tulu leiutise kasutamisest (või vahel ka mittekasutamisest) saadava tulu arvel ([PatS § 13 lg 8](#)).

Patenti võivad taotleda **mitu isikut ühiselt** (ühistaotlejad). Patenti võivad taotleda ühiselt näiteks ka leiutise autor ja tema tööandja. Ühistaotlejate korral on alati enne patenditaotluse esitamist neil soovitatav kokku leppida leiutise valdamise, kasutamise ja käsutamise tingimustes.

Patenti võivad taotleda kaks või enam isikut samale leiutisele üksteisest sõltumata ([PatS § 12 lg 5](#)). Sellisel juhul on õigus patenti taotleda isikul, kes on näidatud patenditaotlejana varem esitatud või varasema prioriteedikuupäevaga patenditaotluses.

Kas alaealine saab Patendiametile tööstusomandi õiguskaitsese taotlust esitada?

Seoses üha populaarsemaks muutuvate õpilasleiutajate konkurssidega tuletab Patendiamet meelde järgmist.

Eesti seadusandluse kohaselt on täielik teovõime 18-aastaseks saanud (täisealisel) isikul. 7-18-aastased alaealised on piiratud teovõimega isikud, kes võivad teha tehinguid oma seadusliku esindaja nõusolekul. Alla 7 aasta vanused alaealised ei ole oma vanuse tõttu allkirjaõiguslikud.

Juhul kui tööstusomandi eseme registreerimistaotluse esitaja (taotleja) on piiratud teovõimega, palume lisada taotlusele kirjalik seadusliku esindaja nõusolek. Lapse seaduslik esindaja on hooldusõiguslik vanem. Ühist hooldusõigust omavatel vanematel on ühine esindusõigus. Ühtlasi palume määratleda, kuidas soovitakse toimida edaspidiste toimingute tegemisel Patendiametis. Valida on kahe võimaluse vahel.

1. Seaduslik esindaja annab nõusoleku, et piiratud teovõimega isik teeb edaspidi taotlust puudutavad toimingud Patendiametis isiklikult.
2. Seaduslik esindaja otsustab piiratud teovõimega taotlejat esindada ise. Sellisel juhul teeb kõik toimingud Patendiametiga seaduslik esindaja.

Olukorras, kus piiratud teovõimega taotleja on taotluse esitanud seadusliku esindaja kirjaliku

nõusolekuta, saadab Patendiamet taotlejale teate, milles palub seaduslikul esindajal esitada heakskiit tehtud toimingule. Samuti palub Patendiamet määratleda, kuidas soovitakse toimida järgnevate toimingute tegemisel Patendiametis. Kui seaduslik esindaja ei avalda heakskiitu kahe nädala jooksul, arvates sellekohase ettepaneku saamisest, siis loetakse, et ta ei ole toimingut heaks kiitnud. Sellisel juhul loetakse esitatud taotlus tühiseks.

Kehtiva õiguse kohaselt ei ole taotlejal kohustust teavitada Patendiametit oma vanusest. Kuid kui ametile nähtub selgelt, et taotleja on piiratud teovõimega (st 7-18 aastat vana), siis saadab Patendiamet taotlejale teate, milles palub esitada seadusliku esindaja nõusolek.

Kas sellest teabest oli kasu? Jah

Ei

Palun selgita valikut

Viimati muudetud 04.07.2017

Allikas URL: <https://www.epa.ee/et/leiutiste-kaitmine/kellel-oigus-leiutist-kaitsta>